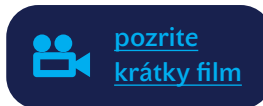
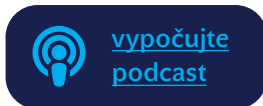

Lýdia Piovarcsyová

rod. Steinerová

Faktografické otázky:

1. Spoj pojmy s významom:

antikvariát

tajná štátna polícia nacistického Nemecka v rokoch 1933 – 1945

arizácia

slangovo policajt

synagóga

predajňa použitých kníh a hudobnín, starých grafičiek a pod.

žandár

vyvlastnenie a nútený prevod majetku Židov na nežidovské obyvateľstvo

gestapo

židovský chrám alebo modlitebňa

2. Ako si sa dozvedel/a z príbehu, Lýdiina rodina, Steinerovci, založili a viedli významný antikvariát v Bratislave. Po vzniku Slovenského štátu a vyhlásení protižidovských zákonov bol však ich majetok arizovaný. Aký význam má pojem ARIZÁCIA? Čo to bola arizácia? Kto to bol arizátor? Zisti aspoň 5 faktov o arizácii na Slovensku.

3. Boli aj v tvojom okrese/tvojej obci arizované židovské podniky? Ak áno, približne koľko? O aký typ podnikov išlo? Pomôž si stránkou Ústavu pamäti národa: www.upn.gov.sk/projekty/arizacie/

4. Lýdia spomína, že keď bola malé dieťa, stretávala Jozefa Tisa pred hodinárstvom starého otca v Bánovciach nad Bebravou. Kto to bol Jozef Tiso? Nájdi 5 najdôležitejších faktov o Jozefovi Tisovi.

5. Lýdia spomína, ako ich v januári 1945 odviezli do zberného tábora v Seredi a odtiaľ do koncentračného tábora v Terezíne (Česká republika). Kde okrem Serede boli počas Ľudáckej Slovenskej republiky na Slovensku židovské zberné (koncentračné) tábory?

Lýdia Piovarcsyová (portrét)
www.pametnaroda.cz/sk/

Úlohy vzťahujúce sa k príbehu:

1. Z príbehu pamätníčky si sa dozvedel, že vlastnili antikvariát v Bratislave. Ako a prečo vznikali antikvariáty? Objasni, aký význam mal antikvariát Steinerovcov v Bratislave. Zisti z dostupných zdrojov, či spomínaný antikvariát existuje aj v súčasnosti. Pomôže ti [rozhovor](#) s pamätníčkou.

Pôvodný antikvariát Steiner v roku 1847
zdroj: www.pametnaroda.cz/sk

Antikvariát Steiner v súčasnosti
zdroj: www.pametnaroda.cz/sk

2. Prečítaj si príbeh pani Lýdie. Nakresli časovú priamku a zakresli do nej jej podstatné životné udalosti. Porovnaj so spolužiakmi. Ktorý moment z jej rozprávania bol pre teba najsilnejší? Zdôvodni prečo.

3. Doplň informácie z príbehu:

V koncentračnom tábore v _____ bola Lýdia umiestnená až do oslobodenia v detskom _____. Mali ich na starosti väzenkyne – české _____, ktoré deti tajne učili _____ a _____. Lýdiu vedomosti z _____ pomohli aj po vojne na gymnáziu v _____, kde aj zmaturovala.

zdroj: www.kezmarok.com

Projektové úlohy, aktivity:

1. Lýdiiných rodičov odviekli v roku 1942 do koncentračného tábora v Osvienčime, kde obaja zahynuli. Na mamu zatykač vydaný nebol, no otca milovala a povedala, že ho samého ísť nenechá. Mysleli si, že idú do tábora nútených prác. O koncentračných táboroch sa ešte v tom čase nevedelo.

Tvoja úloha:

Skúste si predstaviť, že by ste sa dostali do podobnej situácie ako Lýdiina mama, a chceli vám odvieť milovanú osobu. Ako by ste sa zachovali? Išli by ste s ňou? Porozmýšľajte každý za seba. Zapište si svoje myšlienky na papier a následne diskutujte s ostatnými. Vysvetlite, prečo by ste sa rozhodli tak, ako ste sa rozhodli.

2. Iba deväťročná Lýdia ostala sama a musela sa skrývať u známych a príbuzných, aby ju neodviekli tiež. Aj napriek svojmu nízkemu veku bola veľmi odvážna.

Tvoja úloha:

Predstavte si, že musíte narýchlo odísť z domu. Čo najnutnejšie by ste si vzali so sebou? Spíšte si zoznam piatich vecí a odôvodnite svoj výber.

3. Vymyslíte spoločne alebo každý samostatne odkaz pre pani Lýdiu. Napíšte jej list, báseň, nakreslite obrázok.
4. Lýdia počas vojny prišla o viac ako desať príbuzných, vrátane jej rodičov, ktorí zomreli v koncentračných táboroch. Ona sama, aby prežila, musela sa ukrývať a zatajovať svoj pôvod.

Tvoja úloha:

Porozprávaj sa so svojimi prarodičmi o tom, ako prežili druhú svetovú vojnu. Spýtaj sa ich, či sami alebo niekto z ich rodiny/okolía zažil niečo podobné. Mal niekto z rodiny, blízkych, známych alebo susedov židovské korene alebo poznali nejakých Židov? Poznali niekoho, koho odviekli do koncentračného tábora? Aký bol jeho / jej osud? Spíš ich spomienky do príbehu. Porozprávaj o tom v škole ostatným.

5. Židovská menšina bola počas vojny a Slovenského štátu prenasledovaná, šikanovaná a cielene likvidovaná len preto, že bola odlišná od väčšiny a kolovali o nej nepravdy.

Tvoja úloha:

Ocitol si sa niekedy v situácii, že si bol ty alebo niekto v tvojom okolí utláčaný / šikanovaný? Ako si sa cítil? Čo si vtedy urobil? Urobil by si teraz niečo inak? Porozprávaj o tom a vysvetli svoje konanie.

6. Pani Lýdia tvrdí, že jeden z najvernejšie zobrazených príbehov z prostredia koncentračného tábora ukazuje film Colette z roku 2013. V ňom dokonca spomínajú aj smrť jej matky.

Tvoja úloha:

Pozrite si film Colette s pani učiteľkou a diskutujte o pocitoch, ktoré vo vás film vyvolal. Veríte tomu, že sa zobrazené udalosti skutočne diali?

7. Počas vojny boli likvidované i židovské obydlia, majetky, synagógy.

Tvoja úloha:

Navštívte vo svojej obci/meste/okolí židovské pamiatky a pamätné miesta. Urobte o nich referát. Kde na Slovensku sa nachádzajú zachované synagógy? Bol/a si v nejakej? Na čo slúži v súčasnosti? Čo ťa na nej upútalo?

Zdroj: Smedata.sk